

Інформація про підтримку С2С у сфері культури, що може надаватися Міністерством культури та інформаційної політики України (МКІП) та підпорядкованими йому установами

МКІП є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується й координується Кабінетом Міністрів України.

МКІП є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах культури, державної мовної політики, популяризації України у світі, державного іномовлення, інформаційного суверенітету України й інформаційної безпеки, а також забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах відновлення та збереження національної пам'яті, міжнародних відносин, релігії та захисту прав національних меншин в Україні, мистецтв, охорони культурної спадщини, музейної справи, вивезення, ввезення й повернення культурних цінностей.

МКІП здійснює координацію та підтримку територіальних громад України з питань реалізації державної культурної політики як безпосередньо, так і через підвідомчі підприємства, установи, організації, зокрема Український центр культурних досліджень (УЦКД), а також через центральні органи виконавчої влади, діяльність яких спрямовується й координується Кабінетом Міністрів України через Міністра культури та інформаційної політики України, зокрема Державне агентство України з питань мистецтв та мистецької освіти (Держмистецтв), Державна служба України з етнополітики та свободи совісті (ДЕСС), Український інститут національної пам'яті (УІНП).

МКІП безпосередньо не здійснює супровід ОМС з питань організації партнерств з територіальними громадами (самоврядуваннями) інших країн. **Разом з тим, опосередковано така підтримка надається МКІП** через підтримувані ними проєкти та програми, а також через державні підприємства й установи, що знаходяться в підпорядкуванні Міністерства.

Наприклад, з 2018 по 2021 роки МКІП у співпраці з Goethe-Institut в Україні було реалізовано два цикли (випуски) освітньо-тренінгової програми «Академія культурного лідера» (далі — АКЛ). Програма проводилась для активістів/-ок культури, митців, працівників/-ць закладів культури й управлінців сфери культури територіальних громад й передбачала нетворкінгові поїздки (офлайн/онлайн) до європейських громад з метою навчання і обміну досвідом. Третій цикл АКЛ, який мав розпочатися навесні 2022 року, відмінено. Разом з тим, у 2022 році у співпраці МКІП та Goethe-Institut в Україні за фінансування ЄС за програмою House of Europe реалізується проєкт «Лабораторія культурної трансформації».

Довідково

Лабораторія культурної трансформації — це серія практичних освітніх і нетворкінгових заходів, націлених на підтримку українських культурних менеджерів/-ок поза великими містами та регіональними центрами під час війни. Війна поставила нові виклики перед культурними менеджерами/-ками територіальних громад: захист матеріальної та нематеріальної спадщини, адаптація культурних заходів до реалій війни та робота із вразливими групами. У рамках Лабораторії культурної трансформації проводиться низка нетворкінгових заходів, де діячі та менеджери/-ки культури з України та Європи можуть зустрітися, обмінятися досвідом, домовитися про партнерства. Зокрема, однією із основних тем є формування мережі міст-побратимів. Детальнішу інформацію про проєкт «Лабораторія культурної трансформації» можна отримати за посиланням: <https://www.goethe.de/ins/ua/de/kul/sup/ctl.html>.

Іншим прикладом такої підтримки є діяльність Держмистецтв, який активно підтримує міжнародну співпрацю між українськими територіальними громадами/комунальними закладами культури та муніципалітетами іноземних держав у сферах культури та мистецтв, мистецької освіти тощо. Зокрема, Держмистецтв допомагає МКІП у сприянні колективам та артистам з усіх регіонів України здійснювати гастрольно-концертну благодійну діяльність за кордоном. Перш за все, підтримка надається тим колективам

та артистам, творчість яких сприяє промоції української культури у світі. **Держмистецтв надає роз'яснення виконавцям і комунальним закладам культури територіальних громад щодо подання до МКІП необхідних документів для виїзду за кордон, а також** може надавати територіальним громадам інформаційну підтримку й супровід щодо підтримки професійної діяльності українських театральних груп у рамках популяризації української театральної культури за кордоном, а також щодо питань мистецької освіти.

Довідково

За період березень-серпень 2022 року Держмистецтв було надано понад 3000 таких роз'яснень. У співпраці з муніципалітетами іноземних держав українськими артистами проведено за кордоном понад 2000 благодійних культурно-мистецьких подій. Зібрані кошти перечислюються до благодійних організацій та фондів, які співпрацюють зі Збройними Силами України та надають допомогу постраждалим від агресії Російської Федерації в Україні.

Важливо! Зкладам мистецької освіти, як державної, так і комунальної форми власності, чії будівлі внесені до переліку пам'яток історії та культури й постраждали внаслідок збройної агресії Російської Федерації на території України або перебувають у зоні високого ризику пошкодження за запитом до Держмистецтв надається інформаційний супровід щодо наявних можливостей реставрації та реконструкції, зокрема, фінансової підтримки від World Monuments Fund — Світового фонду пам'яток (США) та благодійного фонду ALIPH (Швейцарія).

Більш детально про діяльність Держмистецтв можна дізнатися на його офіційному вебсайті: <https://arts.gov.ua/announcements/mozhlyvosti/>.

ДЕСС проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу щодо належного забезпечення права кожного на свободу світогляду і віросповідання та розв'язання відповідно до законодавства спірних питань, що виникають у відносинах між релігійними організаціями різних віросповідань.

ДЕСС здійснює організаційне забезпечення та проведення міжурядових двосторонніх комісій із забезпечення прав національних меншин в Україні. На цей час працюють українсько-німецька, українсько-угорська, українсько-словацька, українсько-румунська комісії. На засіданнях комісій можуть розглядатися питання культурних й освітніх обмінів не тільки щодо національних меншин, а і як співпраця муніципалітетів. Такий досвід є зокрема у Закарпатській і Чернівецькій областях.

Органи місцевого самоврядування можуть звертатися до ДЕСС з питань щодо діяльності громадських об'єднань етнічних спільнот в українських громадах, про творчі колективи етнічних спільнот, про пам'ятки історії, культури, релігії, архітектури, музейні композиції пов'язані з розселенням різних етносів на території сучасної України.

ОМС можуть також звертатися до ДЕСС щодо запровадження обмінів творчими колективами з громадами інших країн, з питань організації міжнародних фольклорно-етнографічних фестивалів, організації дитячих таборів толерантності, інших культурно-мистецьких заходів за участі представників етнічних спільнот.

УЦКД є комунікатором між різними стейкхолдерами та активно співпрацює з носіями нематеріальної культурної спадщини (НКС), організаціями, які координують роботу у сфері НКС тощо. **ОМС можуть звертатися до УЦКД з питань пов'язаних з традиційною культурою та нематеріальною культурною спадщиною.**

Довідково

Через співпрацю УЦКД з громадською організацією «Центр розвитку «Демократія через культуру» та Національну спілку майстрів України відбувається налагодження взаємодії з ЮНЕСКО, міжнародними інституціями Польщі, Чехії, Словаччини тощо.

Зокрема, з початком повномасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України УЦКД підтримав ініціативу Центру порятунку культурної спадщини України та інтегрував регіональних працівників/-ць УЦКД у співпрацю з наступними міжнародними інституціями: Komitet Pomocy Muzeom Ukrainy, Латвійська національна бібліотека, Український національний комітет Міжнародної ради з питань пам'яток і визначних міст, Благодійний фонд Нагірних, громадська організація «Центр історичної пам'яті», громадська організація «Центр мистецтв «Арт-Простір», громадська організація «Українське фотографічне товариство», Єврейський студентський культурний центр «ГЛЕЛЬ». У рамках співпраці надано підтримку щодо забезпечення матеріалами для збереження експонатів понад 150 музейним та бібліотечним закладам України.

УІНП надає методологічну й інформаційну підтримку органів влади та місцевого самоврядування з широкого кола питань щодо відновлення і збереження національної пам'яті. Передусім, до державних свят, пам'ятних дат, ювілеїв історичних подій і видатних діячів українського державотворення Інститут готує та поширює для врахування і використання під час заходів інформаційні, методичні, візуальні матеріали. З переліком матеріалів можна ознайомитися за посиланням: <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy>.

Співробітники/-ці УІНП організують /проводять для працівників/-ць органів місцевого самоврядування територіальних громад навчальні семінари та зустрічі щодо популяризації історії, формування національного самоусвідомлення, патріотичного виховання з представленням засад державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу та презентацією проєктів УІНП з урахування регіональних особливостей.

Корисні посилання на ресурси МКІП та пов'язаних проєктів (установ):

- 1) Щомісячний дайджест Міністерства «Культура і регіони». З архівом усіх випусків дайджесту можна ознайомитися за посиланням <https://bit.ly/digest-mkip>;
- 2) Інформація про можливості для митців/-чинь та діячів/-ок культури під час війни на ресурсі Держмистецтва: <https://arts.gov.ua/announcements/mozhlyvosti/>;
- 3) Інформація про підтримку міжнародних проєктів співпраці територіальних громад України з іноземними партнерами:
 - довідник міжнародних проєктів і програм у сфері децентралізації та регіональної політики, що реалізуються в Україні «Можливості для розвитку громад». Режим доступу: https://auc.org.ua/sites/default/files/library/dd_1_1.pdf;
 - практичний посібник «Центр культурних послуг у територіальній громаді». Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/15276>;
 - інформаційна платформа Освітньо-аналітичного центру розвитку громад. Режим доступу: <https://activitycenter.org.ua/?fbclid=IwAR2AdKlidwvbsKKTbXRVQfCG1aH1F2U9W10vvFrklExgqS67U3dX4Hmqyk> ;
 - (англомовний ресурс) вебсайт Міжнародної асоціації управління містами/округами ICMA-Європа. Режим доступу: <https://icma.org>;
 - (англомовний ресурс) платформа Європейської мережі закладів вищої мистецької освіти. Режим доступу: <https://elia-artschools.org/page/InsolidaritywithUkraineELIAMembersactionsupport>;
- 5) вебресурс «Віртуальний некрополь української еміграції». Режим доступу: <http://necropolis.uinp.gov.ua/>. Інформація про поховання українців, котрі долучилися до розбудови української державності та розвитку культури (військових, художників, дипломатів, математиків), похованих за кордоном. Партнерами в реалізації проєкту є Міністерство закордонних справ України, компанія «Софт-про», Благодійний фонд «Героїка». Наразі сайт містить дані про понад 2 600 поховань на 284 кладовищах по всьому світу — інформацію про могилу певної особи за ім'ям та прізвищем, датою чи місцем народження або смерті, розташування могили чи певного цвинтаря на карті, координати та фото могили, відомості про стан місця поховання й статус оплати;
- 6) ве-ресурс, що надає доступ до фактів про ключові події й злочини, скоєні під час тимчасової окупації Росією Криму та війни на сході України, — «Віртуальний музей російської агресії», доступний за посиланням: <https://rusaggression.gov.ua/ua/home.html>;
- 7) геоінформаційний онлайн-проєкт *Ukraine War Today*. Доступ за посиланням: <https://wartoday.info>. Ресурс розроблений УІНП та ГО «Українська жіноча варта». Мета ресурсу: забезпечити системне донесення інформації про події російсько-української війни та їхні безпосередні наслідки в регіональному розрізі. Його основою є інтерактивна карта та хронологічний перелік різноманітних фактів: бойових дій, наслідків російських обстрілів і бомбардувань, зруйнованої російської техніки, подій на окупованих територіях тощо. Геоінформаційний ресурс розрахований на журналістів, політологів, істориків з різних країн (має українську, англійську та російську мовні версії). Він може стати довгостроковою ґрунтовною базою для оперативної та ретроспективної аналітики, поширення правдивої інформації про події на певних територіях і створення місць пам'яті в громадах;
- 8) УІНП рекомендує ОМС також звернути увагу на рекомендації Експертної ради з питань подолання наслідків русифікації та тоталітаризму МКІП з метою отримання допомоги в подоланні антиукраїнського впливу російських цивілізаційних міфів, російської імперської та радянської тоталітарної спадщини в публічному просторі населених пунктів України. Деталі за посиланням:

<https://uinp.gov.ua/dekomunizaciya-tareabilitaciya/podolannya-naslidkiv-rusyfikaciji-ta-totalitaryzmu-vukrayini/rekomendaciyi-ekspertnoyi-rady-z-pytan-podolannya-naslidkivrusyfikaciji-ta-totalitaryzmu>;

- 9) вебресурс для допомоги в пошуку інформації про репресованих — <https://hdauinp.org.ua/ua/consulting-center-for-accessto-archives>. Галузевий державний архів Українського інституту національної пам'яті (Архів національної пам'яті) також може надати інформаційну та методологічну допомогу, як правильно написати звернення та запити в архіви, щоб отримати всю необхідну інформацію про людей, історичні факти та події.